

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Jiřího Zemánka, soudce Vojtěcha Šimíčka a soudce zpravodaje Jaroslava Fenyka o ústavní stížnosti stěžovatele **Bc. R. S.**, zastoupeného doc. JUDr. Tomášem Gřivnou, Ph.D., advokátem Advokátní kanceláře Gřivna & Šmerda, s.r.o., se sídlem Revoluční 1044/23, 110 00 Praha 1 – Staré Město, směřující proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 9. 10. 2016, sp. zn. 43 Nt 86/2016, a proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2016, sp. zn. 44 To 466/2016, takto:

Ústavní stížnost se zamítá.

Odůvodnění:

I. Vymezení napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností, doručenou Ústavnímu soudu dne 9. 12. 2016, která splňuje formální náležitosti stanovené zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhal zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces, chráněné čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), právo stěžovatele na zákonného soudce, zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny a v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, právo stěžovatele nebýt zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem stanoveným zákonem ve smyslu čl. 8 odst. 2 a 5 Listiny a že jejich vydáním nebyl respektován příkaz výkonu státní moci pouze v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, obsažený v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a čl. 2 odst. 2 Listiny.

II. Rekapitulace skutkového stavu a procesního vývoje

2. K vydání napadených rozhodnutí došlo v průběhu trestního řízení, v jehož rámci bylo usnesením Policie České republiky, Národní centrála proti organizovanému zločinu, Služba kriminální policie a vyšetřování, Sekce organizovaného zločinu-odbor násilí, ze dne 7. 10. 2016, č. j. NCOZ-6655/TČ-2016, zahájeno trestní stíhání proti stěžovateli pro podezření ze spáchání trestného činu vraždy dle ustanovení § 140 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), ve stadiu přípravy dle ustanovení § 20 odst. 1 trestního zákoníku. Tohoto trestného činu se měl dle orgánů činných v trestním řízení dopustit tak, že měl zjednat

prostřednictvím svého spoluobviněného J. M. u spoluobviněného V. M. O. za úplatu fyzickou likvidaci poškozeného R. E., s nímž měl mít obchodní spor.

3. Stěžovatel byl následně shora specifikovaným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 vzat do vazby, a to z důvodů dle ustanovení § 67 písm. a) a c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), tedy z důvodů tzv. vazby útěkové a předstižné. Své rozhodnutí odůvodnil Obvodní soud pro Prahu 1 tím, že jsou splněny obecné podmínky pro vzetí stěžovatele do vazby, dány důvody vazby útěkové a předstižné a zároveň nejsou splněny podmínky pro nahrazení vazby mírnějším zajišťovacím institutem. Z provedeného dokazování, zejména z vyhodnocení záznamů o telekomunikačním provozu, výpovědi poškozeného, výpovědi obviněných u vazebního zasedání, resp. z rozporů v nich, jakož i z dalšího důkazního materiálu, dospěl Obvodní soud pro Prahu 1 k závěru, že proti stěžovateli existuje důvodné podezření, že spáchal čin, pro nějž proti němu bylo zahájeno trestní stíhání. Dle názoru Obvodního soudu pro Prahu 1 jsou stěžovatel i jeho spoluobvinění ohroženi vysokým trestem odnětí svobody přesahujícím osm let, s orgány činnými v trestním řízení nespolupracují a je dána obava, že by se mohli na území České republiky stát nedosažitelnými.

4. Obvodní soud pro Prahu 1 dospěl rovněž k závěru, že by se stěžovatel a jeho spoluobvinění pokusili dokonat čin, který údajně měli připravovat, neboť dle názoru tohoto soudu se činu, z něžž byli obviněni, měli dopustit se záměrem získat finanční hotovost bez ohledu na to, jakým způsobem toho dosáhnou. Z institutů nahrazujících vazbu zvažoval Obvodní soud pro Prahu 1 toliko písemný slib stěžovatele a návrh na přijetí záruky důvěryhodné osoby – jeho manželky, neboť tyto instituty stěžovatel výslovně navrhl, shledal je však účelovými a nedostatečnými vzhledem k závažnosti trestu, který stěžovateli hrozí vzhledem ke kvalifikaci činu, pro nějž je proti němu vedeno trestní stíhání.

5. Otázku místní příslušnosti soudu pro rozhodování o vazbě Obvodní soud pro Prahu 1 ve svém shora specifikovaném rozhodnutí výslovně neřešil. Týž soud však v předmětném trestním řízení rozhodoval k návrhu státního zástupce činného při Městském státním zastupitelství v Praze již dříve o některých institutech přípravného řízení trestního, poprvé o návrhu na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu dne 26. 9. 2016.

6. Stěžovatel se s výše specifikovaným rozhodnutím Obvodního soudu pro Prahu 1 ani s jeho odůvodněním neztotožnil, a proto proti němu podal stížnost (stejně jako jeho spoluobvinění), o níž rozhodoval Městský soud v Praze v záhlaví uvedeném rozhodnutím, jež stěžovatel rovněž svou ústavní stížností napadl. Ve své stížnosti proti poslednímu zmíněnému rozhodnutí stěžovatel zejména vznesl námitku místní nepřislušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1, a to v podstatě ve stejném rozsahu, v jakém ji vtělil i do ústavní stížnosti. Dále svou argumentaci cílil ke zpochybnění závěrů soudu prvního stupně o naplnění vazebních důvodů, kdy zejména poukazoval na skutečnost, že hrozba vysokého trestu není sama o sobě důvodem vazby útěkové, a o nemožnosti dosáhnout účelu vazby využitím mírnějšího institutu.

7. Městský soud v Praze jako soud stížnostní se zčásti s námitkami stěžovatele a jeho spoluobviněných ztotožnil, kdy napadené rozhodnutí zrušil a znovu sám rozhodl tak, že sice stěžovatele i jeho spoluobviněné vzal do vazby a nepřijal stěžovatelovy

návrhy na její nahrazení slibem či zárukou důvěryhodné osoby, ovšem učinil tak toliko z důvodu dle ustanovení § 67 písm. a) trestního řádu. Toto odůvodnil tím, že není dána obava, že by se stěžovatel a jeho spoluobvinění mohli pokusit dokonat čin, pro nějž jsou trestně stíháni, neboť nyní je jejich identita známa, a tedy by byli v takovém případě nevyhnutelně odhaleni. Ve zbytku svého odůvodnění se však Městský soud v Praze ztotožnil se závěry Obvodního soudu pro Prahu 1, které částečně rozvinul a doplnil. Zejména akcentoval závěr, že stěžovatel měl předat spoluobviněnému O. částku 60.000,- EUR, která dle orgánů činných v trestním řízení měla představovat jakousi zálohu za likvidaci poškozeného, přičemž přitakal Obvodnímu soudu pro Prahu 1 při hodnocení nevěrohodnosti vysvětlení stěžovatele, že šlo o krátkodobou půjčku, o níž tento nepožadoval žádné potvrzení. K námitce proti hrozbě vysokého trestu pak uvedl, že stěžovatel je ohrožen trestní sazbou 12 až 20 let, která podstatně převyšuje výměru osmi let, která z hlediska závěrů judikatury Ústavního soudu sama o sobě bez dalšího jako důvod útěkové vazby nepostačuje.

8. Městský soud v Praze se rovněž vyjádřil k námitce místní příslušnosti, již stěžovatel vznesl ve své stížnosti. Této nepřisvědčil, neboť měl za to, že konkrétní místo, kde byl čin spáchán, nebylo v době zahájení trestního řízení známo, přičemž poškozený se měl o údajné přípravě své vraždy dozvědět v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1, který byl příslušný jako soud, kde čin vyšel najevo, přičemž právě k tomuto soudu pak následně podal státní zástupce činný při Městském státním zastupitelství v Praze návrh na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu, čímž byla ve smyslu ustanovení § 18 a § 26 odst. 1 trestního řádu dána místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 pro rozhodování v přípravném řízení trestním.

III. Argumentace stěžovatele a vyjádření účastníků řízení

9. Ve své ústavní stížnosti stěžovatel výslovně identifikuje a podrobně rozvádí následující námitky: 1) absence místní příslušnosti orgánů konajících úkony v přípravném řízení, 2) účelová argumentace orgánů činných v trestním řízení ohledně místní příslušnosti, 3) nenaplnění vazebních důvodů, 4) nedostatečné odůvodnění rozhodnutí o vzetí stěžovatele do vazby. Konkrétně tyto námitky stěžovatel rozvedl takto:

10. Námitku ad 1) uvedl stěžovatel bez bližšího odůvodnění prostřednictvím svého obhájce již v rámci závěrečného návrhu v průběhu vazebního zasedání před Obvodním soudem pro Prahu 1 dne 9. 10. 2016 (s. 8 protokolu o tomto vazebním zasedání). V odůvodnění své stížnosti proti napadenému usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 pak stěžovatel tuto námitku podrobně rozebírá a v konzistentní podobě ji opakuje i ve své ústavní stížnosti. Stěžovatel tvrdí, že určení místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 bylo v rozporu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 4/14 (201/2016 Sb.). Stěžovatel argumentuje stručně řečeno tak, že dle tohoto nálezu se místní příslušnost soudu pro rozhodování o úkonech přípravného řízení určuje podle stejných pravidel, podle nichž se určuje místní příslušnost soudu pro hlavní líčení, tj. podle pravidel, která obsahuje ustanovení § 18 trestního řádu, jimž však Obvodní soud pro Prahu 1 v nynější věci nevyhovuje. Podle těchto pravidel je místně příslušný soud, v jehož obvodu se čin stal, nebo soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, zdržuje se či pracuje, nebo soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo, přičemž stěžovatel poukazuje na to, že z dikce ustanovení § 18 trestního řádu jednoznačně vyplývá, že tato pravidla mají mezi sebou posloupnost, kdy každé z nich je

postupně tak, jak byla výše uvedena, subsidiární vůči tomu předchozímu. Na podporu tohoto závěru pak stěžovatel odkazuje i na komentářovou literaturu.

11. Stěžovatel tedy poukazuje na to, že je-li možno určit místo, kde byl čin spáchán, je místně příslušným jen a pouze soud, v jehož obvodu ke spáchání došlo. Není-li toto místo možno určit, ale je možno určit místo, kde obviněný bydlí, zdržuje se či pracuje, pak je místně příslušný jen a pouze soud, v jehož obvodu se tak děje. Teprve není-li možno ani určit místo, kde se čin stal, ani místo, kde obviněný bydlí, zdržuje se nebo pracuje (či nachází-li se takové místo v cizině), je místně příslušný soud, v jehož obvodu vyšel čin najevo. V nyní projednávané věci však dle stěžovatelova názoru orgány činné v trestním řízení tuto posloupnost nedodržely.

12. Stěžovatel v této souvislosti uvádí, že se orgány činné v trestním řízení otázkou místní příslušnosti, s výjimkou Městského soudu v Praze, výslovně nezabývaly, posledně jmenovaný soud se s ní pak ve svém shora specifikovaném rozhodnutí vypořádal pouze velmi stručně a věcně nesprávně. Stěžovatel rovněž vytkl orgánům činným v trestním řízení účelovou snahu zpětně dovodit příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 za každou cenu, přičemž poukázal např. na to, že příslušný policejní orgán provedl opravu protokolu o oznámení poškozeného E., kde bylo původně jako místo konání úkonu uvedeno „Praha 5 – Zbraslav“, a namísto toho napsal „Praha 1“.

13. Stěžovatel totiž poukazuje na to, že ačkoliv orgány činné v trestním řízení od počátku tvrdí, že nebylo možno určit místo, kde byl čin spáchán, určily místní příslušnost rovnou podle třetího kritéria, tj. podle místa, kde čin vyšel najevo, a to přesto, že již od počátku měly jistotu o místě bydliště všech tří spoluobviněných (z nichž se ani jedno nenachází v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1, jak zřejmě stěžovatel dovozuje, ač to *expresis verbis* neuvádí). Podle místa, kde vyšel čin najevo, proto v tomto případě vůbec neměla dle názoru stěžovatele být místní příslušnost soudu pro rozhodování o úkonech přípravného řízení určena.

14. Ohledně námitky ad 2) stěžovatel vznesl tezi, že orgány činné v trestním řízení se vůbec problematikou místní příslušnosti nezabývaly a teprve k jeho výslovné námitce v odůvodnění stížnosti proti usnesení o jeho vzetí do vazby se s ní Městský soud v Praze vypořádal v odůvodnění svého v záhlaví specifikovaného rozhodnutí, a to dle názoru stěžovatele se zřejmým cílem účelově dovodit místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1. Stěžovatel poukazuje na to, že Městský soud v Praze místní příslušnost dovodil jednak dle pravidel ustanovení § 18 trestního řádu a jednak dle pravidel ustanovení § 26 trestního řádu. V obou případech tak však dle stěžovatele učinil účelově a nesprávně. Stěžovatel má totiž za to, že nejen, že pravidlo místa dle ustanovení § 18 odst. 2 věta za středníkem trestního řádu, kde čin vyšel najevo, nemělo vůbec být použito (viz výše), ale že jej obecné soudy dokonce i nesprávně aplikovaly.

15. Pokud Městský soud v Praze dospěl k závěru, že místem, kde čin vyšel najevo, je místo, kde se poškozený dozvěděl o údajně připravované vraždě své osoby, pak je dle stěžovatele tento závěr v příkrém rozporu s ustáleným výkladem pojmu „místo, kde čin vyšel najevo“, který dle stěžovatele směřuje k místu, kde se o činu dozvěděly poprvé orgány činné v trestním řízení. Dle názoru stěžovatele je tak výklad Městského soudu v Praze účelový a motivovaný snahou udržet závěr o místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 za každou cenu. Ustanovení § 26 odst. 2 trestního řádu s odkazem na to, že ve věci již dříve Obvodní soud pro Prahu 1 činil

některé úkony, pak podle stěžovatele není možno uplatnit, neboť nebyla-li správně určena místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 v první řadě, nemůže se tento soud stát místně příslušným jen proto, že již ve věci byl činný.

16. Ohledně námitky ad 3) stěžovatel shrnul, že *de facto* jedinou skutečností, z níž obecné soudy dovodily existenci vazebního důvodu dle ustanovení § 67 písm. c) trestního řádu, byla hrozba vysokého trestu. Stěžovatel má za to, že tento důvod není dostatečný a neobstojí sám o sobě v konfrontaci s požadavky judikatury Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva, na niž odkázal. Stěžovatel kritizuje způsob, jímž se Městský soud v Praze vypořádal se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2004, sp. zn. III. ÚS 566/03 (N 48/33 SbNU 3), v němž Ústavní soud dospěl k závěru, že existence reálné hrozby uložení trestu odnětí svobody v délce osmi let není sama o sobě důvodem vazby útěkové. Stěžovatel má za to, že délka hrozícího trestu odnětí svobody nemůže být sama o sobě „bianco šekem“ pro orgány činné v trestním řízení, neboť zde musí vždy být konkrétní okolnosti odůvodňující obavu, že obviněný uprchne nebo se bude skrývat. Na podporu této argumentace se dovolává nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 9. 2016, sp. zn. I. ÚS 2652/16.

17. Stěžovatel rovněž tvrdí, že nezjistily-li obecné soudy žádné konkrétní skutečnosti, napovídající o jeho potenciálním útěku či skrývání se, porušily tím požadavek proporcionality, neboť tak dostatečně nevyvážily na jedné straně zájmy stěžovatele i jeho rodiny (stěžovatel je otcem nezletilých dětí), jež vazby citelně narušuje, a na straně druhé zájmy společnosti na jeho vazebním stíhání. Stěžovatel poukázal na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2006, sp. zn. III. ÚS 612/06 (N 215/43 SbNU 393), podle nichž je vazba nejzávažnějším zajišťovacím prostředkem v trestním řízení a je nepřipustná, lze-li jejího účelu dosáhnout mírnějšími prostředky. Jelikož nebyly zjištěny žádné konkrétní skutečnosti nasvědčující tomu, že by stěžovatel mohl mít v úmyslu uprchnout či se skrývat, pak dle stěžovatele nebyly tyto požadavky naplněny.

18. S touto námitkou se pojí i námitka ad 4), již stěžovatel v textu ústavní stížnosti výslovně nevydělil. Z tohoto textu však lze vyvodit, že stěžovatel obecným soudům vytýká nedostatečné odůvodnění obou napadených rozhodnutí, kdy tyto nevedly kromě výše hrozícího trestu (k tomu viz výše) žádné konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by stěžovatel mohl uprchnout nebo se skrývat. Pakliže přesto obecné soudy dovodily existenci vazebního důvodu dle ustanovení § 67 písm. a) trestního řádu, nedostatečně svá rozhodnutí odůvodnily. Rovněž stěžovatel konkluduje, že se oba obecné soudy dostatečně nevypořádaly se všemi skutečnostmi, které stěžovatel uvedl na svou obhajobu, resp. jimiž vyvracel splnění obecných podmínek vazby i existenci vazebních důvodů. Stěžovatel poukázal na to, jaké důsledky by pro něj, jeho rodinu a jeho podnikatelské aktivity měla jeho nepřítomnost, pakliže by uprchl nebo se skrýval, což dle jeho názoru obecné soudy nijak nevyvrátily. Mimo jiné stěžovatel rovněž namítl, že Městský soud v Praze proti němu obrátil skutečnost, že stěžovatel řádně žije rodinným životem a stará se o své nezletilé děti, což dle jeho názoru značně snižuje nebezpečí, že by mohl uprchnout či se skrývat, neboť to by s sebou neslo nutnost odloučení od rodiny, neboť tento soud vyslovil, že v obecné rodině nezřídka rodinní příslušníci v útěku či skrývání obviněným pomáhají. Rovněž se stěžovatel ohradil vůči skutečnosti, že Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl jedním rozhodnutím o jeho vazbě, jakož i o vazbě obou spoluobviněných, ačkoliv o vazbě každého z nich se vedlo samostatné vazební zasedání, a tedy v odůvodnění jeho vzetí do

vazby použil tento soud i informace, které se dozvěděl v těchto jiných vazebních zasedáních.

19. Závěrem své ústavní stížnosti stěžovatel navrhl její urychlené projednání jakožto naléhavé ve smyslu ustanovení § 39 zákona o Ústavním soudu, a to s odůvodněním, že vazba je zcela výjimečný institut, který má na stěžovatele mimořádně negativní dopad a citelně zasahuje do jeho práv.

20. Ústavní soud si vyžádal vyjádření obou ve věci činných soudů a Městského státního zastupitelství v Praze, jakož i příslušný spisový materiál. Z těchto dokumentů zjistil, že mezi stěžovatelem a ostatními účastníky řízení není sporu o průběhu předcházejícího řízení, spornou tedy zůstává pouze podstata věci, tedy zda Obvodní soud pro Prahu 1 byl v dané věci místně příslušným k rozhodnutí o vazbě.

21. Městský soud v Praze ve svém vyjádření odkázal na své napadené rozhodnutí, vyjádřil přesvědčení, že se v něm s námitkami stěžovatele vypořádal dostatečně a uzavřel, že svou tam uvedenou argumentaci považuje za dostatečnou a necítí potřebu ji jakkoliv měnit či doplňovat. Proto Ústavnímu soudu navrhl, aby ústavní stížnost zamítl jako nedůvodnou.

22. Obvodní soud pro Prahu 1 sdělil, že nemá žádné další důvody pro rozhodnutí než ta, která jsou uvedena v napadeném rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1.

23. Ve svém vyjádření se příslušný státní zástupce činný u Městského státního zastupitelství v Praze ohradil proti tvrzení, že by orgány činné v trestním řízení dovozovaly místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 účelově, či že by se jí až do doby, než místní příslušnost tohoto soudu stěžovatel napadl, nezabývaly. Explicitně se pak příslušný státní zástupce vymežil vůči námitce účelového pozměňování protokolu, kdy uvedl, že změna místa konání úkonu byla zapříčiněna tím, že aplikace ETR (Elektronické trestní řízení), již Policie České republiky používá ke generování protokolů o úkonech, automaticky vyplňuje jako místo konání úkonu oficiální sídlo příslušného útvaru Policie České republiky. To se v případě Národní centrály proti organizovanému zločinu nachází na Praze 5 - Zbraslavi, k oznámení o skutečnostech nasvědčujících, že byl spáchán trestný čin, poškozeným E. však došlo na služebně v ulici Na Perštýně, Praha 1. Proto byla v protokolu provedena oprava. K této skutečnosti zaslal příslušný státní zástupce Ústavnímu soudu i fotokopii návštěvní knihy této služebny, která tuto skutečnost má potvrzovat.

24. K samotné problematice místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 se pak příslušný státní zástupce vyjádřil tak, že tato byla založena podáním návrhu na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu, který státní zástupce podal k Obvodnímu soudu pro Prahu 1. V této souvislosti pak příslušný státní zástupce uvedl, že k podání tohoto návrhu byl jmenovaný soud příslušný, neboť k oznámení skutečností nasvědčujících, že byl spáchán trestný čin, došlo právě na služebně Policie ČR v ulici Na Perštýně, tedy v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1.

25. Příslušný státní zástupce rovněž v předmětném vyjádření formuloval argumenty pro závěr, že stěžovatel byl do vazby vzat oprávněně a důvodně. Předně vyšel z toho, že výklad pojmu *konkrétní skutečnosti*, které naplňují vazební důvody, je věcí obecných soudů, přičemž odkázal na nálezy Ústavního soudu pod sp. zn. II. ÚS

897/08 a I. ÚS 980/14. Dále připomenul odst. 31 odůvodnění nálezu Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 1694/14, že každé rozhodnutí o vazbě se odehrává jen v rovině pouhé pravděpodobnosti následků, které mohou nastat, nebude-li dotyčný obviněný vzat do vazby. K tomu příslušný státní zástupce odkázal rovněž na nálezy Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 603/07 a pod sp. zn. I. ÚS 980/14. Dle příslušného státního zástupce tak reálně mohou nastat situace, kdy v době vazebních rozhodnutí bude existovat hrozba uložení vysokého trestu odnětí svobody, která se následně nepromítne v uloženém trestu. Závěrem proto navrhl, aby Ústavní soud ústavní stížnost zamítl.

26. Z výše citovaných vyjádření účastníků řízení vyplynulo, že tito si za svým původním postupem v řízení stojí. Žádné kvalitativně nové argumenty, s nimiž by se stěžovatel neměl možnost vypořádat již ve své stížnosti, však nepřinesla, a to s výjimkou vysvětlení opravy místa učinění oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin poškozeným E. Jelikož však, jak bude rozvedeno níže, toto vysvětlení na podstatě věci nic nemění, Ústavní soud nepovažoval za nutné, zejména s ohledem na to, že jde o vazební věc, u níž hrozí nebezpečí z prodlení, zasílat vyjádření ostatních účastníků řízení stěžovateli k replice.

IV. Posouzení Ústavním soudem

27. Pravomoc Ústavního soudu v řízení o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí orgánu veřejné moci je založena ustanovením čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky jen tehdy, jestliže tímto rozhodnutím došlo k zásahu do ústavně zaručených práv a svobod. Jakékoliv jiné vady takového rozhodnutí se nachází mimo přezkumnou pravomoc Ústavního soudu, a tomu je tak zapovězeno se jimi zabývat. Ústavní soud totiž nestojí nad ústavou, nýbrž podléhá stejné povinnosti respektovat ústavně zakotvenou dělbu veřejné moci a rozdělení úkolů a jim odpovídajícím práv a povinností jejích orgánů, jako kterýkoliv jiný státní orgán. Proto se musí důsledně vystříhat svévole a bedlivě dbát mezi svých pravomocí, svěřených mu ústavou. Jinak by popřel samotný smysl své existence jakožto soudního orgánu ochrany ústavnosti. V řízení o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí orgánu veřejné moci je tak Ústavní soud povinen vždy nejprve zkoumat, zda jsou ústavní stížností napadená rozhodnutí způsobilá k vlastnímu meritornímu přezkumu, tedy zda těmito rozhodnutími vůbec mohla být porušena ústavně garantovaná práva či svobody stěžovatele.

28. Právo na zákonného soudce představuje jednu z významných záruk nestrannosti a nezávislosti soudního rozhodování (srov. *inter multa alia* nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. I. ÚS 109/11 [N 72/61 SbNU 105], nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2009, sp. zn. III. ÚS 529/08 [N 55/52 SbNU 549], či nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2008, sp. zn. III. ÚS 2853/07 [N 83/49 SbNU 197]), která vyvěrá z požadavku plnění principů demokratického právního státu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 1783/10 [N 227/59 SbNU 309], nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1998, sp. zn. III. ÚS 200/98 [N 155/12 SbNU 423], či nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2003, sp. zn. III. ÚS 561/02 [N 9/29 SbNU 63]) a představuje zcela neopominutelnou podmínku výkonu moci soudní (srov. např. nálezy ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 93/99 [N 183/38 SbNU 463], či nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 2. 1996, sp. zn. III. ÚS 232/95 [N 15/5 SbNU 101]); jeho hlavním účelem je zabraňování libovůle při ustanovování soudu (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 307/03 [N 76/33 SbNU 243]).

29. Nesprávné rozhodnutí o příslušnosti soudu pak zakládá zároveň i porušení práva na zákonného soudce (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 6. 2010, sp. zn. I. ÚS 904/08 [N 118/57 SbNU 455], nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 133/04 [N 136/34 SbNU 381], nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 132/04 [N 88/33 SbNU 347], usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 544/02 ze dne 8. 10. 2002 [U 33/28 SbNU 429], nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001, sp. zn. I. ÚS 144/2000 [N 172/24 SbNU 281]).

30. Stěžovatel ve své stížnosti tvrdí, že o jeho vzetí do vazby rozhodoval místně nepřislušný soud, neboť místní příslušnost tohoto soudu již při prvním úkonu trestního řízení, který tento soud učinil, odporuje ustanovení § 18 trestního řádu, jímž se místní příslušnost soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního řídí. Právo na zákonného soudce, zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny, je právem orientovaným na proces, nikoliv výsledek. I pokud by tak věcně správná rozhodnutí vydal nepřislušný soud či soudce, toto právo by bylo porušeno. To hrozí i v případě stěžovatele, u nějž navíc současně hrozí i porušení práva být zbaven svobody pouze z důvodů a způsobem stanoveným zákonem, zakotveného v čl. 8 odst. 2 Listiny, neboť předmětem rozhodování zde bylo vzetí do vazby v přípravném řízení trestním. Jelikož stěžovatel uplatňoval námitku místní nepřislušnosti již od prvního vazebního zasedání, přičemž orgány činné v trestním řízení *a priori* tuto námitku přesvědčivě nevyřadily, a proto byla-li by tato odůvodněná a obecné soudy by přesto nedovodily nezákonnost vazby stěžovatele, bylo by tím i porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces tak, jak je chrání čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto uzavírá, že byly splněny všechny podmínky, aby věc mohl meritorně projednat a rozhodnout o ní nálezem.

31. Stěžejní otázka, která nyní před Ústavním soudem stojí, je, zda napadené rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 vydal soud místně příslušný. Klíčovým v tomto případě proto bude posouzení, jaký je ústavně-konformní výklad ustanovení § 18 trestního řádu pro určování místní příslušnosti soudu při rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního.

A) K námitce místní nepřislušnosti

V. Relevantní právní úprava, rozhodovací praxe a literatura

32. Právo na zákonného soudce připouští za určitých podmínek výjimky z obecných pravidel pro jeho určení, tyto výjimky (např. rozhodnutí o delegaci věci jinému soudu z důvodu vhodnosti, odnětí věci a její přidělení jinému senátu pro nerespektování právního názoru funkčně nadřazeného soudu atd.) musí nicméně jednak být předpokládány zákonem, a jednak musí při své aplikaci být pečlivě zdůvodněny (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2010, sp. zn. IV. ÚS 170/08 [N 128/57 SbNU 577], nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. IV. ÚS 956/09 [N 225/55 SbNU 105], nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 3. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2488/09 [N 37/56 SbNU 445], či nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 1922/09 [N 196/54 SbNU 411]).

33. Má-li porušení práva na zákonného soudce spočívat v porušení pravidel určení příslušnosti soudu, pak zásada subsidiarity ústavní stížnosti vyžaduje, aby proti

nesprávně určené příslušnosti stěžovatel brojil bezprostředně poté, co se o důvodu nepřislušnosti soudu dozvěděl (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 6. 6. 2002, sp. zn. III. ÚS 711/01 [N 66/26 SbNU 193]).

34. Trestní stíhání proti stěžovateli je vedeno proti dospělým fyzickým osobám, a tedy otázka místní příslušnosti je zde, na rozdíl od místní příslušnosti ve věcech proti právnickým osobám nebo proti mladistvým, bezesbytku upravena trestním řádem. Dle ustanovení § 26 odst. 1 trestního řádu je k provádění úkonů v přípravném řízení příslušný okresní soud, v jehož obvodě je činný státní zástupce, který podal příslušný návrh. Dle ustanovení § 26 odst. 2 trestního řádu se pak takový soud stává příslušným k provádění všech úkonů soudu po celé přípravné řízení, pokud nedojde k postoupení věci z důvodu příslušnosti jiného státního zástupce činného mimo obvod tohoto soudu. Dle ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu pak koná řízení soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán, a nelze-li místo činu zjistit či byl-li čin spáchán v cizině, pak koná dle ustanovení § 18 odst. 2 řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje a jestliže se nedají zjistit ani tato místa či se nachází v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu vyšel čin najevo.

35. Dle respektované komentářové literatury, na niž ostatně poukazuje i stěžovatel, jsou kritéria místní příslušnosti soudu dle ustanovení § 18 trestního řádu vzájemně v poměru subsidiarity (ŠÁMAL, P.; ŠÁMALOVÁ, M. In: ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 300). Užití těchto kritérií má tedy své neměnné pořadí, jež musí orgány činné v trestním řízení následovat. Je-li tak možno určit místo, kde byl čin spáchán, je dle ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu místně příslušný soud, v jehož obvodu se toto místo nachází. Obsahuje-li skutková podstata trestného činu alternativní znaky, pachatel naplnil více z nich a tyto znaky leží v obvodech různých soudů, je místně příslušným kterýkoliv ze soudů, v jejichž obvodu byl některý z alternativních znaků naplněn (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 11. 1995, sp. zn. Ntd 156/95 [Rt 17/1996]). Jestliže se liší soudní obvod, v němž pachatel jednal, a soudní obvod, v němž nastal následek, jsou místně příslušné soudy obou těchto obvodů (stanovisko Trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 6. 1. 1972, sp. zn. Tpfj 71/71[Rt 12/1972]). V případě druhého kritéria, tj. místa, kde obviněný bydlí, pracuje či se zdržuje, jsou si tato tři místa rovnocenná a místně příslušný je kterýkoliv soud, v jehož obvodu se nachází (srov. ŠÁMAL, P.; ŠÁMALOVÁ, M., In: ŠÁMAL, P. a kol., op. cit. s. 307).

36. Ustanovení § 26 odst. 1 teoreticky umožňuje státním zástupcům činným při krajských a vrchních státních zastupitelstvích podat návrh na rozhodnutí v přípravném řízení více okresním soudům, čímž je pak zásadně založena příslušnost takového soudu i pro zbytek přípravného řízení. Nález Ústavního soudu ze dne 2. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 4/14 (č. 201/2016 Sb.), však požadavkem na ústavně-konformní výklad ustanovení § 26 trestního řádu, který vyhovuje požadavkům ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny zakotvujícím právo na zákonného soudce, v takových případech stanoví státnímu zástupci povinnost podat první návrh ve věci tomu okresnímu soudu, který by byl místně příslušný k projednání věci samé v souladu s ustanoveními § 18 trestního řádu (srov. odst. 117 předmětného nálezu).

37. Ústavní soud rovněž již v minulosti dovodil, že není-li z aplikovaných kritérií místní příslušnosti dle ustanovení § 18 trestního řádu orgány činnými v trestním řízení patrná zjevná arbitrárnost či extrémní nesoulad s provedenými důkazy, nemůže Ústavní

soud správnost určení místní příslušnosti soudu pro rozhodování v přípravném řízení přezkoumávat (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 2611/16).

VI. Vlastní posouzení věci Ústavním soudem

38. Předmětné trestní řízení proti stěžovateli a jeho spoluobviněným bylo zahájeno dne 19. 9. 2016, tedy po vydání nálezu Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 4/14. Výše nastíněné závěry na něj tak plně dopadají a orgány činné v trestním řízení se jimi tak měly řídit. Kardinální je zde povinnost určit místní příslušnost soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního v souladu s ustanovením § 18 trestního řádu (viz výše odkazovaný odst. 117 předmětného nálezu), tedy podle kritérií místní příslušnosti soudu pro nalézací řízení. Účastníci řízení netvrdili, že by v této věci byla či měla být uplatněna některá ze zákonem předvídaných výjimek (např. spojení věcí atd.), a taková skutečnost nevyplývá ani ze spisového materiálu. Stěžovatel přitom námitku místní nepříslušnosti uplatnil již při vazebním zasedání dne 9. 10. 2016, tedy nelze mu vytýkat ani to, že by neumožnil orgánům činným v trestním řízení se s ním včas a řádně vypořádat.

39. Ústavní soud tedy musel přezkoumat, zda v nyní projednávaném případě orgány činné v trestním řízení splnily požadavky na ústavně-konformní určení místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního. Z vyjádření účastníků i ze spisového materiálu je zřejmé, že při rozhodování o vzetí stěžovatele do vazby byla podle orgánů činných v trestním řízení místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 založena ustanovením § 26 odst. 2 trestního řádu. Toto by však samo o sobě nepostačovalo. Bylo by totiž popřením práva na zákonného soudce, kdyby místní příslušnost soudu byla pro rozhodování v přípravném řízení trestním založena pouhým odkazem na ustanovení § 26 odst. 2 trestního řádu, jestliže by dotčený soud nebyl místně příslušný dle kritérií ustanovení § 18 trestního řádu. Nelze tedy připustit, aby se soud, který byl původně věcně nepříslušný, stal místně příslušným jen proto, že u něj byl podán první návrh na rozhodnutí (srov. k tomu např. usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 3327/16, odst. 31).

40. Bylo proto nutno zkoumat, zda byla místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 již při podání návrhu na vydání předmětného příkazu určena v souladu s ustanovením § 18 trestního řádu. Ze spisového materiálu, konkrétně z návrhu na vydání příkazu ke zjištění údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu podle § 88a odst. 1 trestního řádu Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 9. 2016, č. j. 1 KZN 369/2016-10, Ústavní soud zjistil, že v tomto návrhu uvedla k místní příslušnosti řečeného soudu příslušná státní zástupkyně, činná při Městském státním zastupitelství v Praze, následující: „*Místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 je dovozována ze skutečnosti, že trestný čin byl oznámen na Praze 1 a rovněž bližší skutečnosti k němu byly zjištěny na schůzce mezi oznamovatelem a V. H., uskutečněné rovněž v Praze 1.*“ Nic dalšího k odůvodnění místní příslušnosti řečeného soudu v tomto návrhu uvedeno nebylo a Obvodní soud pro Prahu 1, který tomuto návrhu vyhověl a kýžený příkaz vydal, se v jeho odůvodnění svou místní příslušností nezabýval vůbec.

41. Z uvedeného je zřejmé, že státní zástupkyně, činná při Městském státním zastupitelství v Praze, při podání návrhu na vydání předmětného příkazu k záznamu

telekomunikačního provozu ustanovení § 18 trestního řádu aplikovala, přičemž k místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 dospěla na základě kritéria místa, kde čin vyšel najevo, jak jej upravuje ustanovení § 18 odst. 2 věta za středníkem trestního řádu. Stěžovatel s tímto nesouhlasí jednak z toho důvodu, že čin byl podle jeho názoru oznámen v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 5, jednak proto, že místní příslušnost zde měla být správně určena podle místa, kde obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje.

42. Ústavní soud souhlasí se stěžovatelem v tom, že při určování místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech v přípravném řízení trestním dle ustanovení § 18 trestního řádu je třeba vycházet z toho, že tato kritéria jsou ve vztahu subsidiarity, resp. hierarchie. Kritérium místa, kde čin vyšel najevo, je přitom v této hierarchii nejnižší a smí se uplatnit toliko tehdy, nelze-li místní příslušnost určit ani na základě místa, kde se čin stal, ani na základě místa, kde obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje. V nyní projednávaném případě však právě tato situace nastala.

43. V odůvodnění předmětného návrhu se sice příslušná státní zástupkyně nikterak nevyjadřuje k tomu, co jí zabránilo určit místní příslušnost podle předcházejících kritérií, pouze uvádí, že v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1 čin vyšel najevo. Z úředního záznamu o zahájení úkonů trestního řízení přitom vyplývá, že místo, kde se čin stal, nebylo možno v daný okamžik určit. Jelikož totiž toto oznámení bylo učiněno v době, kdy údajný trestný čin byl toliko ve stadiu přípravy a poškozený se o něm dozvěděl jen v hrubých rysech, nebyl policejní orgán schopen určit, kde k přípravnému jednání údajných pachatelů mělo dojít, ani na jakém místě mělo dojít k následku, tj. kde měl být údajně zamýšlený čin spáchán. Mezi účastníky řízení ostatně ani nebylo sporné, že by místní příslušnost měla být určena podle tohoto prvního kritéria. Po celý dosavadní průběh trestního řízení se však žádný orgán činný v trestním řízení, zejména Městský soud v Praze, nevypořádal s tím, proč nebylo uplatněno kritérium místa, kde obviněný bydlí, pracuje či se zdržuje, ale proč orgány činné v trestním řízení „přeskočily“ rovnou na kritérium místa, kde čin vyšel najevo. Stalo se tak přesto, že stěžovatel toto namítal v průběhu celého řízení, zejména pak ve své stížnosti proti napadenému usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1.

44. Ústavní soud na tomto místě připomíná, že nevypořádání se s námitkou obhajoby může představovat ve svém důsledku porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces, neboť všechny obecné soudy mají povinnost svá rozhodnutí řádně odůvodnit (srov. k tomu např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. IV. ÚS 3441/11 [N 61/64 SbNU 723], nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2009, sp. zn. II. ÚS 435/09 [N 129/53 SbNU 623], nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. II. ÚS 169/09 [N 43/52 SbNU 431], či nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 8. 2013, sp. zn. III. ÚS 1464/13 [N 152/70 SbNU 409]). V nyní projednávaném případě orgány činné v trestním řízení, zejména Obvodní soud pro Prahu 1 a Městský soud v Praze, na tuto námitku stěžovatele vůbec neodpověděly. Nelze říci, že by otázku místní příslušnosti zcela ignorovaly, neboť Městský soud v Praze uvedl výslovně, že místní příslušnost byla určena na základě kritéria místa, kde čin vyšel najevo, nikdy se však stěžovatel nedozvěděl, proč nebylo aplikováno kritérium místa, kde stěžovatel bydlí, pracuje nebo se zdržuje. Toto pochybení tak sice bylo způsobilé porušit právo stěžovatele na spravedlivý proces, nedosáhlo však ve své konkrétní podobě ústavně-právní dimenze.

45. V samotné otázce určení místní příslušnosti totiž obecné soudy ani jiné orgány činné v trestním řízení nepochybily. Kritérium místa, kde obviněný bydlí, pracuje či se

zdržuje, bylo v daném případě nepoužitelné. Stěžovatel v okamžiku podání výše specifikovaného návrhu na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu neměl postavení obviněného, ale toliko osoby podezřelé ze spáchání trestného činu. Pojem „obviněný“ má totiž v českém trestním právu procesním svůj jednoznačný význam, vycházející z ustanovení § 32 trestního řádu. Podle něj lze toho, kdo je podezřelý ze spáchání trestného činu, považovat za obviněného a použít proti němu prostředků daných tímto zákonem teprve tehdy, bylo-li proti němu zahájeno trestní stíhání dle ustanovení § 160 trestního řádu. Pojem „obviněný“ ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 věta za středníkem trestního řádu proto nelze pro účely určení místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního analogickým výkladem rozšiřovat i na osobu, vůči níž ještě trestní stíhání nebylo zahájeno.

46. Jakkoliv se zde nabízí argumentace, že tento přísný jazykový výklad je nutno odmítnout jako ryze formalistický, Ústavní soud se s ní nemůže ztotožnit. Okamžik zahájení trestního stíhání a s ním se pojícího nabytí postavení obviněného je pro celé trestní řízení prvořadého významu. Od tohoto okamžiku se trestní řízení počíná vést vůči konkrétní osobě či osobám, jimž je teprve od tohoto okamžiku umožněna plná realizace svých práv na obhajobu. Jedná se tedy již o relativně citelný zásah do sféry obviněného či obviněných, což na druhé straně vyžaduje již relativně vysoký a konkrétními dosud zjištěnými skutečnostmi podložený standard důvodnosti podezření, že předmětný trestný čin či trestné činy spáchal právě on či oni.

47. V nyní projednávaném případě však místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 byla založena již na samotném počátku trestního řízení, tedy v době, kdy orgány činné v trestním řízení takto vysokou míru vnitřního přesvědčení nemohly dosáhnout. Trvat na tom, že i v těchto případech se analogicky uplatní kritérium dle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu, by bylo jednak v rozporu s formálním vymezením pojmu „obviněný“ ve smyslu trestního řádu, jednak v rozporu s jeho podstatou. V tomto konkrétním případě totiž sice osoba, podezřelá ze spáchání údajného skutku, pro nějž bylo trestní řízení zahájeno, známa byla, včetně svých kontaktních údajů a adresy, nicméně rozsah informací, na nichž bylo založeno podezření vůči ní, v žádném případě nedosahoval standardu potřebného k zahájení trestního stíhání (ostatně předmětný návrh na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu byl podán právě proto, aby byly zjištěny potřebné informace, které by toto podezření vyvrátily či naopak zesílily, a orgány činné v trestním řízení se tak mohly rozhodnout, zda proti stěžovateli zahájí trestní stíhání či nikoliv).

48. Primárním účelem zákonných kritérií určení příslušnosti soudu k některým rozhodnutím v přípravném řízení trestním je ve světle závěrů shora specifikovaného nálezu Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 4/14 stanovit místní příslušnost takového soudu předvídatelně a jednoznačně, a tím zaručit naplnění kautel práva na zákonného soudce a vyloučit svévoli orgánů činných v trestním řízení při výběru takového soudu. Ustanovení § 18 trestního řádu je přitom souvztažné s ustanovením § 26 odst. 2 trestního řádu, neboť teprve spolu tato ustanovení dosahují naplnění společného legitimního cíle – transparentně a stabilně fixovat místní příslušnost soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního tak, aby tato příslušnost byla jednak dopředu jednoznačně určitelná, jednak aby bylo minimalizováno riziko, že bude následně zpochybňována ať osobou, proti níž se řízení vede, ať orgány činnými

v trestním řízení (např. v rámci rozhodování o opravných prostředcích). Takovéto pozdější zpochybňování je totiž způsobilé narušovat jak oprávněné zájmy osoby, proti níž se řízení vede, neboť její právní jistota je v takových případech otřesena), tak celospolečenský zájem na dosažení účelu trestního řízení, neboť v těchto případech hrozí zmaření použitelnosti důkazů, které byly získány na základě rozhodnutí soudu, který byl následně shledán místně nepřislušným. Je tedy prvořadým zájmem všech zaangažovaných subjektů trestního řízení, aby pravidla určování místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního byla co možná nejpréhlednější, nejjednoznačnější a nejstabilnější.

49. Sekundárním účelem katalogu kritérií místní příslušnosti je upevnění některých základních zásad trestního řízení, zejména zásady rychlosti, hospodárnosti a zajištění práva na obhajobu. Kritéria ustanovení § 18 trestního řádu tomu odpovídají. Lze totiž předpokládat, že soud, v jehož obvodu se čin stal, má pro svou činnost nejlepší předpoklady. Tento závěr, jakkoliv byl původně zamýšlen pouze pro nalézací řízení, nepochybně platí úplně stejně i pro řízení přípravné. Lze totiž očekávat, že soud, určený podle místa, kde byl čin spáchán, se bude pravidelně nacházet nejbližší svědkům, jakož i jiným pramenům důkazů, že na řízení bude mít synergický efekt znalost místních poměrů, že zde bude nejvíce zapojena zainteresovaná veřejnost atd.

50. Kritérium místa, kde obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje, má pak svůj smysl zejména v tom, že pro soud, jehož místní příslušnost byla určena na základě tohoto kritéria, bude obviněný nejsnáze dosažitelný a tento zde bude rovněž mít nejlepší možnost uplatňovat své právo na obhajobu. To má svůj eminentní význam i pro přípravné řízení trestní, neboť v obvodu takového soudu se nejpravděpodobněji budou nacházet např. důvěryhodné osoby, které by mohly poskytnout za obviněného svou záruku, bude-li rozhodováno o vazbě, v obvodu tohoto soudu budou patrně činné orgány, které provádí vyšetřovací úkony, atd. Kritérium místa, kde čin vyšel najevo, je pak logickým a racionálním posledním kritériem, neboť je vždy je možno jednoznačně určit, a lze u něj předpokládat, že přinejmenším poškozený, jako případná strana řízení a rovněž nosič důkazu, zde bude pro orgány činné v trestním řízení snadno dosažitelný.

51. Jestliže v konkrétní věci nelze uplatnit kritérium místa, kde se čin stal, a zároveň soud o prvním úkonu v rámci přípravného řízení trestního ještě v době, kdy nebyl nikdo obviněn, ačkoliv již existuje podezření vůči konkrétní osobě, shora popsané presumptivní výhody kritéria místa, kde obviněný bydlí, pracuje či se zdržuje, se neuplatní. To, že taková konkrétní osoba ještě nebyla obviněna, ale již je třeba, aby soud rozhodl o návrhu státního zástupce v přípravném řízení trestním, totiž *eo ipso* znamená, že k obvinění takové osoby nemají orgány činné v trestním řízení dostatečné důkazy, a tyto si teprve musí obstarat s využitím některého z institutů, o nichž musí rozhodovat soud (typicky domovní prohlídky či prohlídky nebytových prostor, odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu, nasazení agenta, sledování osob a věcí za současného zásahu do domovní svobody atd.). Není tak v dané věci vůbec jisté, zda bude tato osoba následně obviněna či nikoliv, nehledě k tomu, že s větší či menší intenzitou může v této fázi přípravného řízení být podezříváno více osob. Je ostatně cílem tzv. fáze prověřování (tj. fáze přípravného řízení trestního od zahájení trestního řízení do zahájení trestního stíhání) postupně eliminovat různé vyšetřovací verze a vyloučit všechny osoby, které přichází v úvahu jako podezřelí, až zbude pouze ten podezřelý či ti podezřelí, o nichž mohou orgány činné v trestním řízení důvodně

předpokládat, že se jedná o pachatele, a tedy že je namístě zahájit vůči nim trestní stíhání.

52. Nelze opomenout rovněž praktické dopady takové koncepce. V případech, v nichž by nebylo možno určit místní příslušnost podle místa, kde byl čin spáchán, ale již na počátku přípravného řízení byl okruh podezřelých osob, bydlících, pracujících či se zdržujících v různých soudních obvodech, značně široký, stala by se místní příslušnost soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení značně nepředvídatelnou. Z praktického hlediska pak nelze pominout ani to, že by pro orgány činné v trestním řízení při připuštění takové koncepce bylo poměrně složité prokazovat, zda měly či neměly dostatek poznatků k tomu, aby kritérium dle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu mohly aplikovat, či nikoliv, tedy zda měly již dostatečně konkrétní informace, umožňující identifikovat podezřelého, či zda se jim tyto informace v dostatečné kvalitě shromáždit nepodařilo, a tedy bylo nutné založit místní příslušnost soudu podle místa, kde čin vyšel najevo.

53. V tak raném úseku trestního řízení, jakým je úsek od zahájení trestního řízení do zahájení trestního stíhání, totiž orgány činné v trestním řízení operují zpravidla pouze s kusými informacemi, a systematicky by tak nutně vznikaly pochybnosti o tom, jaký důkazní standard se vyžaduje pro to, aby mohlo předmětné kritérium dle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu být vůči určité konkrétní osobě aplikováno. Otevíral by se tak velmi široký prostor pro následné spory, zda měly orgány činné v trestním řízení ke konkrétní osobě dostatečně inkriminující poznatky k tomu, aby ve vztahu k ní mohly předmětné kritérium aplikovat, či nikoliv.

54. Ještě ostřeji by tyto spory vyvstávaly tehdy, byly-li by určité osoby podezřelé ze spáchání trestného činu v účastenství v užším slova smyslu a při souběhu trestných činů. V těchto případech se obvykle uplatní ustanovení § 21 odst. 2 trestního řádu, které stanoví, že společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení proti pachateli trestného činu nebo o nejtěžším trestném činu. V těchto případech by totiž nepostačovalo jen to, aby si orgány činné v trestním řízení vybraly na základě zatímne zjištěných poznatků jednu z osob, která je podezřelá, ale musely by na základě těchto poznatků vybrat vždy osobu, která je podezřelá z hlavního pachatelství nejtěžšího trestného činu. Následné spory o tom, zda tato osoba byla na základě dosavadních poznatků vybrána správně, by stabilitou místní příslušnosti značně otřáslly.

55. Ústavní soud si je vědom, že nastíněné problémy mohou vznikat i ohledně kritéria dle ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu, neboť i zde může docházet ke sporům, zda orgány činné v trestním řízení v okamžiku založení místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení disponovaly dostatečnými poznatků k tomu, aby mohlo být určeno místo, kde byl čin spáchán, či nikoliv. Mezi tímto kritériem a kritériem podle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu je však podstatný rozdíl. V případě kritéria místa spáchání činu tento problém vyplývá již *per se* z jeho povahy, zatímco v případě kritéria místa bydliště, pracoviště či zdržování se obviněného by vyplynul pouze z nesprávné analogické interpretace pojmu *obviněný* tak, aby se jím rozuměl i podezřelý, zatímco v případě adekvátního výkladu tohoto pojmu je toto riziko eliminováno tím, že je stabilně dáno, kdo obviněným je. Zachování primárního i sekundárního účelu určení místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního tedy přikazuje adekvátní výklad místo analogického, neboť analogickým

výkladem by oba tyto účely byly narušeny, a to bez toho, aby tím byl sledován legitimní cíl. Nadto určit, kde se čin stal, je i z hlediska praktického možno podstatně spolehlivěji a jednoznačněji, než okruh všech osob, proti nimž potenciálně může být zahájeno trestního stíhání.

56. Ústavní soud zde podotýká, že to neznámá, že by kritérium dle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu nebylo v přípravném řízení trestním uplatnitelné nikdy. Pokud bude návrh na první rozhodnutí soudu o určitém úkonu přípravného řízení trestního učiněn až po zahájení trestního stíhání a zároveň není použitelné kritérium dle ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu (např. by trestný čin byl spáchán v cizině, před zahájením trestního stíhání by nebylo potřeba žádného rozhodnutí soudu v přípravném řízení trestním, ale po jeho zahájení je nevyhnutelné vzít obviněného do vazby nebo provést jiný úkon, založený rozhodnutím soudu), pak se řečené kritérium místa, kde obviněný bydlí, pracuje či se zdržuje, uplatní.

57. Praktičtější využití kritéria dle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem může nastávat ve zkráceném přípravném řízení. Jelikož zde podezřelý má stejná práva jako obviněný (ustanovení § 179b odst. 2 trestního řádu) a jde již o konkrétní osobu, proti níž se řízení vede, výše zmíněná argumentace zde pozbývá opodstatnění, a tedy v těchto případech bude v případě potřeby nutno místní příslušnost soudu pro rozhodnutí o některém z úkonů přípravného řízení trestního, nebude-li uplatnitelné kritérium místa, kde se čin stal, založit podle místa, kde podezřelý bydlí, pracuje či se zdržuje.

58. Ústavní soud na tomto místě považuje za zcela fundamentální uvést, že i při posuzování, zda je aplikovatelné kritérium ustanovení § 18 odst. 1 trestního řádu, je nutno postupovat odlišně, než v případě aplikace tohoto kritéria pro účely určení místní příslušnosti soudu pro nalézací řízení. I zde je totiž nutno brát zřetel ke skutečnosti, že zatímco místní příslušnost soudu pro nalézací řízení se určuje na samotný závěr přípravného řízení, tj. v době, kdy orgány činné v trestním řízení považují zjištěné skutečnosti a shromážděné důkazy za natolik kompletní a přesvědčivé, že odůvodňují zahájení nalézacího řízení, místní příslušnost soudu pro přípravné řízení trestní je naopak určována zpravidla na jeho samotném počátku, kdy tyto skutečnosti a důkazy orgány činné v trestním řízení teprve musí zjistit a shromáždit.

59. Nároky na odůvodnění určení místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního tak musí být podstatně nižší, než nároky na odůvodnění určení místní příslušnosti pro nalézací řízení trestní, neboť v první situaci orgány činné v trestním řízení rozhodují ve stavu informačního deficitu ve velmi raném okamžiku, kdy se rozhodující skutečnosti mohou jevit zcela odlišně od toho, co bude následně v průběhu řízení zjištěno, a to mnohdy v časové tísní. Z toho vyplývají tři zásadní závěry pro požadavky na ústavně-konformní výklad podmínek místní příslušnosti soudu v přípravném řízení trestním:

60. Za první, tato místní příslušnost musí být určena na základě kritérií dle ustanovení § 18 trestního řádu v souladu s jejich hierarchií (s výše rozvedenými specifiky), a to podle skutečností, které byly zjištěny k okamžiku podání prvního návrhu soudu na rozhodnutí v přípravném řízení trestním. Orgány činné v trestním řízení tak musí vyvinout potřebné úsilí ke zjištění skutečností potřebných k určení místní příslušnosti soudu. Míra potřebného úsilí se však přitom liší v závislosti na tom, co jim

umožňuje konkrétní procesní situace (např. nároky budou menší, je-li nutno provést neodkladné či neopakovatelné úkony a hrozí nebezpečí z prodlení). Naplnění kritérií určení místní příslušnosti je pak v těchto případech nutno posuzovat právě s přihlédnutím k tomu, v jakém rozsahu mohly orgány činné v trestním řízení potřebné skutečnosti zjistit, aniž by přitom ohrozily naplnění účelu trestního řízení. Pokud by tak např. zjištění, kde přesně se skutek stal, mohlo být dosaženo jen za cenu zalarmování podezřelého, u nějž hrozí riziko, že tento uprchne či se bude skrývat, zničí důkazy atd., není porušením práva na zákonného soudce, jestliže je prvý návrh na rozhodnutí soudu v přípravném řízení trestním podán k soudu, určeném podle místa bydliště obviněného a není-li obviněného, podle místa, kde vyšel čin najevo, ač přísně vzato orgány činné v trestním řízení mohly vynaložit úsilí k zjištění místa, se čin stal. Vždy je však v těchto situacích nutno vyvažovat zájmy osoby, proti níž se řízení vede či má vést, na co nejpřesnějším zjištění skutečností, relevantních pro určení místní příslušnosti, zájmy dalších dotčených osob a zájem na dosažení účelu trestního řízení.

61. Za druhé, postupovaly-li orgány činné v trestním řízení ohledně tohoto určení v souladu se zákonem, je místní příslušnost soudu založena pro celé přípravné řízení v souladu s ustanovením § 26 odst. 2 trestního řádu, a to i tehdy, jsou-li později zjištěny skutečnosti, na jejichž základě by místně příslušným byl jiný soud (např. místní příslušnost bude určena podle místa, kde se čin stal, neboť zde došlo k následku – úmrtí poškozeného, ale později vyjde najevo, že poškozený zemřel v obvodu jiného soudu již při převozu na místo, kde byl později nalezen). To nijak nevylučuje, aby byla případně tato místní příslušnost změněna např. na základě ustanovení § 25 trestního řádu, jestliže pro to budou splněny všechna podmínky.

62. Za třetí, orgány činné v trestním řízení musí řádně odůvodnit, jak k závěru o své místní příslušnosti dospěly, jestliže tento není zjevný (např. je sporné, zda zjištěné skutečnosti umožňují bez pochybností určit místo, kde se čin stal). Jedině splněním tohoto požadavku může být ověřeno, zda orgány činné v trestním řízení podmínky určení místní příslušnosti zjistily a vyhodnotily dostatečně a správně, jakož i zda byly ohledně jeho určení v dobré víře. Je-li však místní příslušnost určitého soudu zcela zřejmá (např. skutek se stal bezesbytku v obvodu jediného soudu, v tomto obvodu má obviněný i své bydliště a skutek zde i vyšel najevo), není žádného zvláštního odůvodnění zapotřebí.

63. V nyní projednávaném případě dospěl Ústavní soud k závěru, že určení místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 1 k vydání předmětného příkazu k záznamu telekomunikačního provozu, který byl prvním rozhodnutím soudu v daném přípravném řízení trestním, jímž byla založena příslušnost i pro všechna další rozhodnutí v tomto procesním stadiu, odpovídalo v zásadě výše rozvedeným požadavkům. Z vyjádření Městského státního zastupitelství a z příložené fotokopie návštěvní knihy z předmětného dne má Ústavní soud za prokázané, že poškozený podal oznámení o skutečnostech nasvědčujících, že byl spáchán trestný čin, v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1. Fotokopie příslušné stránky návštěvní knihy nevykazuje žádné známky vnějšího zásahu, záznam o návštěvě poškozeného E. časově odpovídá a nachází se mezi mnoha jinými záznamy, tj. nemohl být snadno padělán.

64. Kromě toho Ústavní soud neshledává jako odůvodněnou stěžovatelem namítanou motivaci orgánů činných v trestním řízení založit účelově místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1 namísto Obvodního soudu pro Prahu 5. Z odůvodnění

výše specifikovaného návrhu na vydání příkazu k záznamu telekomunikačního provozu ze dne 21. 9. 2016 jednoznačně vyplývá, že příslušná státní zástupkyně si byla problematiky místní příslušnosti vědoma (byť se jí zabývala jen velmi stručně), a tedy jí nic nebránilo v tom, aby případný návrh podala u Obvodního soudu pro Prahu 5, jestliže by poškozený E. učinil své trestní oznámení v jeho obvodu. Ústavní soud z tohoto důvodu nemá podezření, že by byl předmětný návrh účelově podán u místně nepříslušného soudu.

65. Jediným pochybením, kterého se v nyní projednávaném případě orgány činné v trestním řízení dopustily ohledně místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení trestního, bylo proto nedostatečné vypořádání se s námitkou stěžovatele, že v jeho případě mělo být postupováno podle ustanovení § 18 odst. 2 věta před středníkem trestního řádu. Jelikož se, byť jen částečně, orgány činné v trestním řízení k této námitce vyjádřily a věcně jejich postupu není co vytknout, nemohl Ústavní soud uzavřít, že toto pochybení překračuje hranice pouhé nezákonnosti a je možno a nutno je kvalifikovat jako porušení základních práv či svobod stěžovatele.

B) K důvodnosti vazby

VII. Denegatio loci standi

66. Podstatou zbývajících námitek ad 3) a 4), specifikovaných výše sub 14. až 16., je stěžovatelovo tvrzení, že oba ve věci činné obecné soudy odůvodnily vzetí stěžovatele do vazby toliko s odkazem na trestní sazbu, která mu hrozí za údajný trestný čin, z něhož je obviněn. Podle názoru stěžovatele však tato skutečnost sama o sobě není způsobilá obhájit zásah do práva na osobní svobodu a práva být vzat do vazby toliko z důvodů a způsobem stanovených zákonem. K problematice výše trestu jakožto vazby útěkové se Ústavní soud vyjádřil v minulosti již mnohokrát. Pro nyní projednávanou věc jsou relevantní tyto jeho předchozí závěry:

67. Trestní sazba (tj. zákonné rozpětí příslušné skutkové podstaty) není způsobilá sama o sobě naplnit důvody vazby útěkové (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3294/09 [N 93/61 SbNU 447], či nález Ústavního soudu ze dne 21. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 226/05 [N 126/37 SbNU 587], neboť rozhodující je konkrétní hrozící výměra, tj. jakým konkrétním trestem je s přihlédnutím k individuálním okolnostem daného případu stěžovatel reálně ohrožen (srov. nález Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 980/14 [N 125/73 SbNU 887]). Jedná-li se o vzetí do vazby na počátku trestního řízení, kdy ještě nejsou známy všechny rozhodné okolnosti, je nutno uvažovat o konkrétní výměře spíše zdrženlivě a vycházet z dolní hranice trestní sazby (srov. nález Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2005, sp. zn. IV. ÚS 389/05 [N 162/38 SbNU 291]). Ani konkrétní hrozící výměra není však způsobilá založit důvod vazby útěkové, namítá-li obviněný konkrétní skutečnosti, které obavu z jeho útěku snižují, a vazební soud tyto námitky přesvědčivě nevypořádá (srov. nález Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 1694/14 [N 146/74 SbNU 241]). Každé rozhodování o vazbě se však, jak odkazováno již výše, odehrává toliko v rovině pravděpodobnostní, a tedy není možno vycházet toliko z aktuálního jednání obviněného (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 605/04 [U 55/35 SbNU 633]).

68. Stěžejním argumentem orgánů činných v trestním řízení v této věci je zejména vysoká trestní sazba, kdy, jak poukázal již Městský soud v Praze v odůvodnění svého napadeného rozhodnutí, i kdyby stěžovateli byl eventuálně uložen trest na samé spodní hranici trestní sazby trestného činu vraždy dle ustanovení § 140 odst. 1, 2 trestního zákoníku, jednalo by se o trest ve výměře dvanácti let, což představuje reálné ohrožení velmi vysokou trestní sazbou, překračující o polovinu orientačně v judikatuře i trestním řádu uváděných osm let. Zároveň obecné soudy, což zdůraznil zejména Městský soud v Praze, vycházely z mimořádné závažnosti trestné činnosti, která byla stěžovateli kladena za vinu a která dle názoru jmenovaného soudu překračuje i důvody, které stěžovatel uváděl na podporu svého tvrzení, že u něj materializace vazebního důvodu dle ustanovení § 67 písm. a) trestního řádu nehrozí.

69. Ústavní soud má za to, že rozhodnutí o vzetí stěžovatele do vazby nebylo sice odůvodněno vyčerpávajícím způsobem a oba obecné soudy se jen okrajově věnovaly zejména vyvrácení skutečností, které stěžovatel uváděl na podporu vyloučení rizika, že by mohl uprchnout nebo se skrývat, přesto se v dané věci nejednalo o pochybení, dosahující ústavně-právní intenzity. Ústavní soud se neztotožňuje zejména s paušálním konstatováním Městského soudu v Praze k námitce stěžovatele, že je pevně vázán na svou rodinu, již by nebyl schopen opustit, tím, že jsou známy případy, kdy rodina pomáhá obviněným uprchnout či se skrývat. Toto obecné tvrzení je na úrovni spekulace.

70. Stejně tak musí Ústavní soud odmítnout argumentaci Městského soudu v Praze, že existenci vazebního důvodu podporuje i skutečnost, že stěžovatel svoji vinu popírá. Je totiž kontradikcí, pokud na jedné straně tento soud uvedl, že vazbou nemá v žádném případě být vynuceno stěžovatelovo doznání, a na straně druhé uvedl, že nekritický náhled na trestnou činnost může být jedním z důvodů odůvodňujících obavu, že stěžovatel uprchne nebo se bude skrývat. Soud v tomto stadiu trestního řízení nemůže postoj stěžovatele aplikovat v jeho neprospěch, neboť o jeho vině či nevině nebylo dosud rozhodnuto, a tedy si nelze ještě činit úsudek o tom, zda je stěžovatel nekritický k trestné činnosti, kterou spáchal, či zda vehementně hájí svá práva, protože je nevinen. Vyvozování jakýchkoliv závěrů z popírání trestné činnosti při rozhodování o vazbě totiž představuje porušení práva na obhajobu v trestním řízení.

71. Komplexně posouzeno však dává Ústavní soud obecným soudům za pravdu, že závažnost údajného trestného činu, pro nějž je stěžovatel stíhán, odůvodňuje převážení zájmu společnosti na tom, aby byl stěžovatel orgánům činným v trestním řízení k dispozici, nad zájmem stěžovatele být se svou rodinou a provozovat výdělečnou činnost. Nutno přihlídnout k tomu, že vražda je jedním z nejzávažnějších trestných činů, jaké trestní zákoník zná, a jakkoliv ani v případech trestních řízení pro takto závažný trestný čin nelze *en bloc* vyloučit, že zájmy jednotlivce, formulované jako konkrétní důvody, snižující obavu, že by tento mohl uprchnout či se skrývat, převáží, je nutno přihlížet k tomu, že zájem na zajištění účelu trestního řízení je v těchto případech velice silný, byť nikoliv absolutně nepřekonatelný. V tomto konkrétním případě a s přihlídnutím k tomu, že stěžovatel je otcem nezletilých dětí, se Ústavní soud ztotožňuje se závěry obecných soudů, že důvody, jež stěžovatel uváděl, nad tímto zájmem nepřeváží, neboť se jednalo o víceméně obecné poukázání na těsné vazby mezi stěžovatelem a jeho rodinou, a na potřebu zachování ekonomické aktivity stěžovatele, ovšem s ohledem na to, že i případná reálná délka trestu odnětí svobody by mohla představovat pro stěžovatele ještě citelnější zásah do rodinných vztahů.

72. Ohledně námitky nedostatečného odůvodnění závěru o splnění dalšího předpokladu vzetí do vazby, spočívajícího v důvodném podezření ze spáchání trestného činu, Ústavní soud uvádí, že odůvodnění soudu prvního i druhého stupně ohledně tohoto závěru splňuje veškeré požadavky na odůvodnění rozhodnutí v řízení, které vyhovuje parametrům spravedlivého procesu ve smyslu ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny. Jestliže oba soudy vyšly zejména ze skutečnosti, že stěžovatel předal spoluobviněnému O. částku 60.000,- EUR, jež měla podle předchozích zjištění představovat zálohu na odměnu za údajně připravovanou vraždu poškozeného E., a že stěžovatel nebyl schopen podat žádné plausibilní vysvětlení, proč by tomuto spoluobviněnému, jehož osobně neznal, měl poskytovat půjčku bez jakéhokoliv písemného dokladu, není takové odůvodnění prizmatem požadavků na řádné odůvodnění rozhodnutí o vazbě nedostatečné. Ústavní soud, nejsou vybaven možnostmi provádět dokazování tak, jak jej mohou provádět orgány činné v trestním řízení při rozhodování o vazbě, nemá důvod s tímto závěrem obecných soudů polemizovat.

73. Obdobně má Ústavní soud za to, že práva stěžovatele nebyla porušena ani tím, že při rozhodování o vazbě Obvodní soud pro Prahu 1 vydal jediné rozhodnutí, ač mu předcházela samostatná vazební zasedání. Materiální důvody pro vzetí stěžovatele do vazby totiž tento soud vyhodnotil na základě skutečností, které získal právě ve vazebním zasedání, jehož se stěžovatel účastnil. Tyto z obsahu rozhodnutí vyplývají, nehledě k tomu, že i vazebním zasedáním ve věci stěžovatelových spoluobviněných byli přítomni obhájci stěžovatele, a tedy tito mohli uplatňovat své námitky ve prospěch stěžovatele i v těchto řízeních.

III. Závěr

74. S ohledem na dlouhodobou nepřítomnost soudce Ludvíka Davida došlo na základě platného rozvrhu práce ke změně ve složení senátu oproti stavu uvedeném v akceptačním dopisu Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2016. V předmětné věci tak rozhodoval senát ve složení z předsedy Jiřího Zemánka, soudce Vojtěcha Šimíčka a soudce zpravodaje Jaroslava Fenyka.

75. Orgány činné v trestním řízení v případě stěžovatele postupovaly v souladu se zákonnou hierarchií kritérií místní příslušnosti soudu pro rozhodování o některých úkonech přípravného řízení, stanovených ustanovením § 18 odst. 1 trestního řádu ve spojení s ústavně-konformním výkladem ustanovení § 26 odst. 1 trestního řádu, provedeným výše specifikovaným nálezem Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 4/14. Orgány činné v trestním řízení aplikovaly kritérium místa, kde čin vyšel najevo, a správně neaplikovaly předcházející kritérium místa, v němž obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje, neboť toto kritérium je vázáno z formálních i materiálních důvodů na procesní postavení obviněného, které v daném časovém úseku založení místní příslušnosti soudu pro rozhodování v přípravném řízení stěžovatel nezastával, a toto tedy nebylo možno v jeho věci uplatnit. Jednou správně založená místní příslušnost soudu pro rozhodování v přípravném řízení pak v souladu se zásadou *perpetuatio fori* dle ustanovení § 26 odst. 2 trestního řádu pokračuje i v dalším průběhu přípravného řízení, tedy i při rozhodování o vazbě, proti němuž stěžovatel brojil.

76. Ústavní soud věc meritorně přezkoumal a z výše uvedených důvodů shledal, že obecné soudy neporušily žádná ústavně zaručená práva či svobody stěžovatele. Co

do námitky místní nepříslušnosti shledal, že ačkoliv obecné soudy nedostatečně odůvodnily místní příslušnost Obvodního soudu pro Prahu 1, přece byl tento soud ve věci místně příslušný. V tomto rozsahu proto Ústavní soud vyvodil, že ústavní stížnost nebyla zjevně neopodstatněná, neboť potenciálně by nesprávným rozhodnutím o místní příslušnosti mohla jeho základní práva být porušena, nadto jeho argumentace takový závěr *prim vista* signalizovala. Oproti tomu námitku, týkající se nenaplnění podmínek pro vzetí do vazby a nedostatečného vypořádání se s námitkami stěžovatele ohledně tohoto aspektu ze strany obecných soudů Ústavní soud považuje za zjevně neopodstatněnou. Jelikož se však oba hlavní okruhy námitek týkaly obou napadených rozhodnutí a podporovaly stejný petit, rozhodl Ústavní soud o celé ústavní stížnosti dle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu tak, že ji zamítl. Jelikož šlo o vazební věc, projednal ji Ústavní soud přednostně tak, jak stěžovatel žádal.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 31. ledna 2017

Jiří Zemánek
předseda II. senátu Ústavního soudu